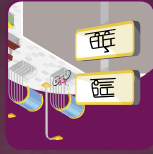

OP EN AF TRAM 4

Slim naar Antwerpen

Zondag 17/09

Antwerpen Autovrij

Antwerpen Autovrij

Van **10 tot 18 uur** wordt het gebied tussen de **Oude Leeuwenrui, Leien, Jan Van Gentstraat-Vlaamsekaai-Scheldestraat en Scheldekaaien** afgesloten voor het autoverkeer. Ook de Kaaien zelf zijn grotendeels autovrij. Op advies van de veiligheidsdiensten wordt dit jaar de **autovrij zone verkleind**. Zo kan de stad Antwerpen de **veiligheid en bereikbaarheid** van de buurtbewoners garanderen tijdens Antwerpen Autovrij in combinatie met de wegenwerken.

OPGELET! Deze zone is wel toegankelijk voor het openbaar vervoer en taxi's.

Centraal infopunt

Een prangende vraag? Je bent steeds welkom op onze infopunten, op de uiteindes van de Meir. Je kunt bij hen terecht voor grondplannetjes en routes voor onze 4 routes. En je dropt er je stempelkaart, waarmee je kans maakt op een mooie prijs! (Zie ook: Buurtavonturen)

Routes

Zo zag je Antwerpen nog nooit.

4 routes, goed voor wel 1001 blikvangers in 't stad. Geef je ogen de kost, laat je voeten het werk doen. Of de tram.

Hoe ontstond de haven? Wat is er vandaag van het Falconplein? Slenter van het oude centrum naar het historische noorden, slinger tussen verleden en toekomst met de **Flaneerroute**.

De **Op-en-af route** is genieten van de stad vanuit de tram. Met af en toe een tussenstop om de beentjes te strekken. Maak je keuze uit tram 4 of tram 7 en laat je rondrijden terwijl de stad aan je voorbij glijdt. Start en eindpunt: de Groenplaats.

Fiets, rollerblades of step mee? Op Antwerpen Autovrij mag je zelfs spookfietsen! Onze **Wieljestoer** telt 10 kilometer en 14 prachtige blikvangers.

Quiz je door de stad met onze **Zoektocht voor kids en fans!** De route start op de Meirbrug. Wie waagt zich aan deze wandeling vol vragen én weetjes?

Op en af tram 4

Stap op tram 4 en geniet van de stad, terwijl je wordt rondgereden. Als er plek is, ga dan aan de linkerkant zitten, tegenover de deuren, af heb je het beste zicht. We geven je ook enkele suggesties om even uit te stappen en de buurt te verkennen. Maar niets moet.

Start en einde van ons parcours: de Groenplaats.

De Lijn wil Antwerpen beter bereikbaar maken voor het openbaar vervoer én de leefkwaliteit in de stad verhogen. Ze doet dat in de eerste plaats door het bestaande tram- en metronet uit te breiden.

Praktische info:

- Betaal per sms vóór je opstapt: sms de code 'DL' naar het verkort nummer 4884.
- Een Lijnkaart van 10 ritten kost 15 euro.
- Een ticket kopen op de tram kost 3 euro per persoon.
- Tijdens de 'Week van de Mobiliteit' (van 16/09 tem 22/09) kan je op voertuigen van De Lijn een dagpas aankopen voor 4 euro (volwassenen) en 3 euro (kind).
- Een rit is 60 minuten geldig op alle bussen en trams van De Lijn. Je mag binnen dat uur onbeperkt overstappen.

START: OP DE GROENPLAATS - HEENREIS

Neem tram 4 aan halte GROENPLAATS richting HOBOKEN.

Ooit had de kathedraal twee kerkhoven, hier waar nu de Groenplaats is. Eén met grafstenen voor het 'betere volk' vlakbij de hoofdingang en een uitgestrekte weide aan de zuidkant. Het 'gewone volk', werd begraven onder de weide, zonder steen, maar met een kruisje.

Nu is de Groenplaats een van de belangrijkste mobiliteitsknooppunten van de stad. Op de bovengrondse halteplaatsen van De Lijn, het metrostation onder de grond en de grote ondergrondse autoparking kan het tijdens de piekuren erg druk zijn.

De tram rijdt door de NATIONALESTRAAT.

1 Vroeger heette de Nationalestraat Boeksteeg. Ze was zo'n 600 meter lang en maar half zo breed als nu. In de 19e eeuw gingen de huizen en zijstegen van de Boeksteeg tegen de vlakte om plaats te maken voor een lange wandelboulevard die het oude stadscentrum met het nieuwe Zuidkwartier moest verbinden. En die nieuwe straat werd de **NATIONALESTRAAT**.

Je rijdt voorbij halte SINT-ANDRIES.

2 We zijn nu in de wijk **SINT-ANDRIES**, altijd al een echte volksbuurt. In de 19e eeuw woonden migranten, die de honger van het platteland ontvluchtten, hier dicht bijeengepakt, in kleine huisjes zonder sanitaire voorzieningen. Deze buurt werd toen niet zonder reden 'de parochie van miserie' genoemd. In de jaren 1950-1960 ontpopte de wijk zich tot een uitgaansbuurt met cinema's en cafés.

11 Bellen en uitstappen aan halte TROPISCH INSTITUUT.

Steek de Nationalestraat over aan het zebrapad.

Het grote donkere gebouw waar je nu voor staat, is het Tropisch Instituut, officieel 'Prins Leopold Instituut voor Tropische Geneeskunde' (ITG). De sobere gevels in arduin en gele baksteen waren een idee van architecten Marcel Spittaël en Paul Le Bon. In deze art-deco-architectuur (1933) kwamen artsen zich voorbereiden voor hun werk in Afrika. Ook nu nog specialiseren studenten uit meer dan 30 landen zich hier in Antwerpen in tropische infectieziekten en gezondheidszorg in ontwikkelingslanden.

Ga rechts naast het gebouw een stukje de Kronenburgstraat in.

3 De 'VERZONKEN TUIN' van het ITG is een uniek architecturaal verlengstuk van de grote gebouwen. Het is een mooi spel van paden en hagen rond vijvers en fonteinen. Bovendien vind je hier een voorloper van de airco: vroeger werd de vochtigheidsgraad in het gebouw stabiel gehouden via een grote ventilator die lucht zoog door het decoratieve rooster achter de waterval. De verse lucht werd in de luchttoevoerpijpen geblazen.

4 Aan de overkant van de straat kijk je op een renovatieproject van **HOGESCHOOL THOMAS MORE**. De Hogeschool kocht hier in 2010 een aantal oude gebouwen (bouwjaar 1877). Architecten Frederic Vandoninck en Wouter Willems behielden de originele gevels, maar bouwden de panden erachter om tot een open en transparante **CAMPUS NATIONAL**.

Keer terug tot aan de verkeerslichten, steek de Kronenburgstraat over. En ga via de Geuzenstraat, naar de Marnixplaats.

5 De **MARNIXPLAATS** werd genoemd naar de 16e-eeuwse burgemeester Marnix van Sint-Alde-

gonde die de stad bestuurde in een van de woeligste periodes in de Antwerpse geschiedenis. In het midden van het plein staat het 'Schelde vrij' monument dat in 1883 werd opgericht ter herdenking van de afschaffing van de Scheldetol twintig jaar eerder. Dit betekende een scharniermoment in de spectaculaire expansie van de Antwerpse haven. Heel deze wijk dankt haar ontstaan aan wat er zich op en rond de Schelde afspeelde.

Loop door de Zwijgerstraat en ga aan het einde naar links: de Schilderstraat in.

In deze straat wisselen 19e-eeuwse façades en nieuwbouw elkaar af. Niet zo verwonderlijk als je bedenkt dat de Duitse bombardementen tijdens Wereldoorlog II heel wat gaten sloegen in deze buurt.

Ga verder naar de hoek met de Plaatsnijdersstraat.

Uit de gevel springt de boeg van een schip. Het is een art-nouveaufantasië van architect Smet-Verhas. Het huis werd gebouwd in opdracht van een welgestelde scheepsbouwer.

Wandel verder langs de Plaatsnijdersstraat.

Aan de rechterkant, in de achtertuin van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) staat het standbeeld van Willem van Oranje en Marnix van Sint-Aldegonde. Het werk wordt omringd door zeventien zuilen, één voor elk van de toenmalige Zeventien Provinciën, de naam waaronder grofweg de huidige Benelux toen bekend stond. Het werk is van Jean-Paul Laenen.

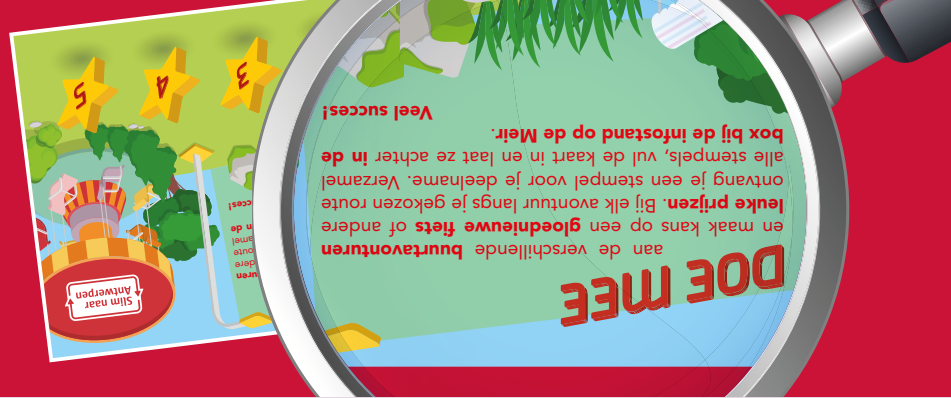
6 We zijn nu in **DE ZUIDWIJK** die rond 1874 uit de grond werd gestampt: een erg Frans uitzienende burgerenclave met een monumentaal stervormig stratenplan.

Ga verder naar rechts, door de Beeldhouwersstraat naar de Leopold de Waelplaats.

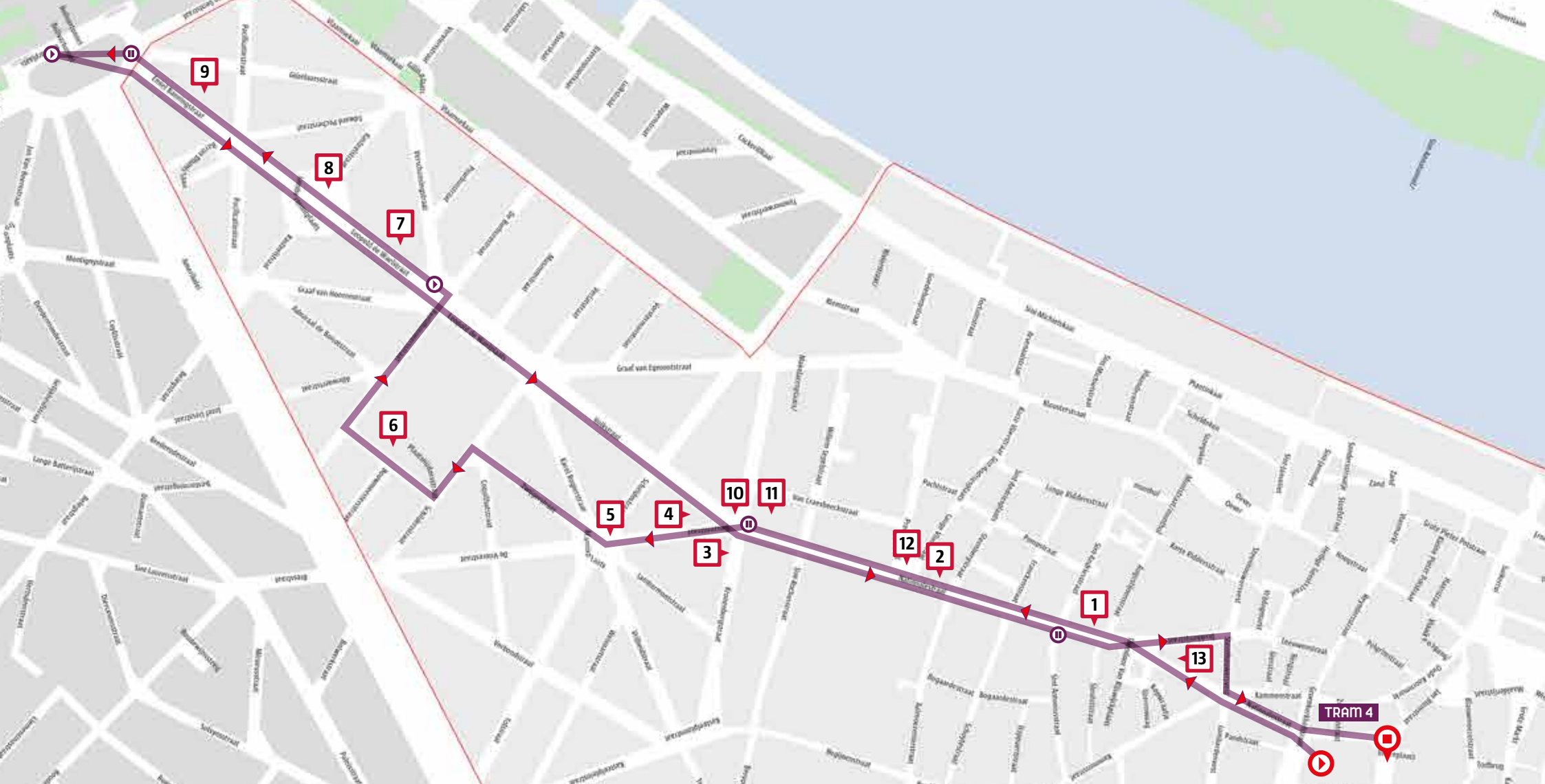
Rust even uit op de grote ronde bank, een geschenk van modeontwerpster An De Meulemeester en een ideale uitblaas- en ontmoetingsplek voor toeristen en bewoners. De waterpartij 'Diepe fontein' van de Spaanse beeldhouwster Cristina Iglesias trekt de aandacht: in een cyclus van ongeveer een uur loopt de waterkom helemaal vol en opnieuw leeg. Ze staat voor tijd en getijden, komen en gaan, geven en nemen, maar ook voor rust.

In 1999 werd het plein volledig heraangelegd door het architectenpaar Robbrecht en Daem. Het sluit volledig aan bij de museumtuin van het Koninklijk

dit was
2016

DOE MEE
aan de verschillende buurtavonturen en maak kans op een gloednieuwe fiets of andere leuke prijzen. Bij elk avontuur langs je gekozen route ontvang je een stempel voor je deelname. Verzamel alle stempels, vul de kaart in en laat ze achter in de box bij de Infostand op de Meir.
Veel succes!

Museum voor Schone Kunsten (KMSKA). Het museum wordt nu verbouwd tot een prestigieus en innovatief museum. De heropening is voorzien voor 2019. Kijk ook eens naar de gevelpartij tegenover het Museum. Het lijkt wel een paleisachtig complex, maar eigenlijk zijn het individuele woningen. Een architecturale truc die vroeger wel vaker werd toegepast. Gelijkaardige constructies uit die periode vind je in de Leysstraat (Meir) en op de Cogels-Osylei (Zurenborg).

7 DE HIPPODROOM, die hier ooit stond, werd in 1973 afgebroken. Het was een grote centrale cirkelvormige theater-circuszaal. Hier ging je kijken naar grote en gewaagde spektakels: waterballet, revues, boks- en catchwedstrijden, musicals, opera enz. Ook politieke partijen konden er terecht voor hun verkiezingsmeetings. De ruimte was uniek in haar genre en zorgde bijna altijd voor een enorme volkstoeloop, waarvoor geregeld extra trams werden ingelegd. Het gat dat de afbraak ervan achterliet werd pas dertig jaar later weer opgevuld met het postmodernistische 'Hippodroom-complex' dat je nu ziet, een bouwwerk van architect Marc Courbois. Het complex kreeg verschillende invullingen. Behalve kantoren, luxeappartementen en restaurants werd er een supermarkt in ondergebracht.

Steek nu het plein over naar tramhalte MUSEUM en neem opnieuw tram 4 richting HOBOKEN.

Op de **LAMBERMONTPLAATS** rijd je voorbij een monument, in de volksmond 'het stenen bootje'. Vandaag lijkt dit moeilijk te geloven, maar veertig jaar geleden verdween deze parel van burgerarchitectuur bijna onder de sloophamer. Het monument met waterpartij is een zoveelste verwijzing naar de maritieme geschiedenis van Antwerpen.

8 LAMBERMONTMARTRE: Elke laatste zondag van de zomermaanden komt het plein op een zware manier tot leven. Dan verandert Antwerpen even in Parijs en strijkt rondom het stijlvolle monument artistiek volk neer om kunst aan de man te brengen. De laatste editie van dit jaar vindt plaats op zondag 24 september 2017. Omwille van het grote succes is de kunstmarkt wel uitgeweken naar de Leopold de Waelpplaats.

Je rijdt voorbij halte PACIFICATIE.

Aan de linkerkant, in de Baron Dhanislaan, wordt regelmatig petanque gespeeld.

Het motto: "Wij trachten de Zuid-Franse 'joie de vivre' te laten neerdalen op elk Antwerps petanqueplein."

9 Weinig Antwerpse stadsbuurten hebben de laatste decennia zulke sociale verschuivingen meegemaakt als **HET ZUID**. Op deze gronden, waar vroeger een oude Spaanse Citadel stond, verrees op het einde van de 19e eeuw een bourgeoiswijk vlakbij de binnenschippers en fabrieken van de Zuiderdokken. Na het dempen van de dokken werd het gebied de thuis van ingeweken Turkse families, truckchauffeurs en jonge kunstenaars. Vandaag is Het Zuid, na de nodige investeringen van het stadsbestuur, een van de meest begeerde woonbuurten van Antwerpen geworden.

11 Bellen en uitstappen aan halte BOLIVARPLAATS.

Neem plaats op de imposante trap van het nieuwe

justitiepaleis – 'Vlinderpaleis' of in de Antwerpse volksmond 'De frietzakkes'. Het nieuwe justitiepaleis staat op de plek waar op het einde van de 19e eeuw het Zuidstation stond. In 1968 moest het station met zijn reusachtige spoorwegemplacement wijken voor een tunnel die nu aansluiting geeft op alle uitvalswegen van de stad. Het gebouw dat in de plaats kwam is een ontwerp van de Engelse architect Richard Rogers. Het justitiepaleis is in belangrijke mate ecologisch 'zelfbedruipend', met een aantal technologische snufjes zoals een natuurlijke klimaatregeling en waterrecuperatie.

De Bolivarplaats werd heraangelegd en toegespitst op het openbaar vervoer.

TERUGWEG

Steek de Bolivarplaats schuin over naar halte BOLIVARPLAATS.

Achter het justitiepaleis, richting Hoboken, rijdt een nieuw woongebied uit de grond, het Nieuw Zuid. Met deze nieuwe woonwijk zorgt Antwerpen voor het eerst sinds lang voor een grootschalige stadsuitbreiding naar het zuiden toe.

12 Neem opnieuw tram 4 richting SILSBURG.

Je rijdt nu door de EMIEL BANNINGSTRAAT voorbij haltes PACIFICATIE en MUSEUM.

Met zijn aaneenschakeling van modieuze café- en restaurantterrassen kreeg Het Zuid een Knokke sfeertje over zich. Op warme zomervonden zitten de terrassen hier afgeladen vol. Aanraders zijn de jazztempel 'Hopper', de gezellige wijnbistro 'Patine', brasserie 'Den Artist', ...

Aan de linkerkant, op de hoek met de Verlatstraat, heeft modeontwerperster Ann Demeulemeester haar flagship store. En rechts op de hoek met de Karel Rogierstraat zie je de kranten- en koffiebar Revista.

Je rijdt verder door de VOLKSTRAAT.

Nog niet zo lang geleden was de Volkstraat een relatief rustige woonstraat met slechts een paar winkels. Nu kun je er terecht voor een gevarieerd aanbod:

- Wat dacht je van een kosmopolitisch getinte hap: Thais, Cypriotisch, ...?
- Of van deze aparte winkel op nr. 59? **STEEN EN BEEN**, een schatkamer van allerlei gefossiliseerde en opgezette wezens. Bizar en verleidelijk tegelijk.
- Of misschien wil je wel een maatpak of -shirt van bij **GILLO**? Hier vind je maatpakken die op authentieke wijze vervaardigd worden van hoogwaardige Italiaanse stoffen.
- Aan je rechterkant verschijnt nu de strakke modernistische gevel van de **SINT-WALBURGISKERK**.
- En aan de linkerkant een indrukwekkend **ART-NOUVEAUGEBOUW** op nr. 40. Oorspronkelijk was dit de thuishaven van het liberale volkshuis 'Help u Zelve', nu is het een Steinerschool.
- Voor een oerdegelijk, gezond ontbijt zit je goed bij de Biologische dynamische bakker, op nr.17.

Je rijdt terug de NATIONALESTRAAT in.

10 Links, op de hoek met de Kronenburgstraat, zie je de **FIERENSBLOKKEN**. Bijna werd deze sociale woonblok met de grond gelijk gemaakt. Nu heeft AG VESPA (Autonoom Gemeentebedrijf voor

Vastgoedbeheer en Stadsprojecten Antwerpen) de bureaus Happel Cornelisse Verhoeven en Molenaar & Co uit Rotterdam aangesteld voor de renovatie en herinvulling van de Fierensblokken.

11 Intussen wordt een deel van het leegstaand gebouw ingepalmd door **PLEIN PUBLIEK**. Zij bieden een programma aan voor jong en oud. Er zijn workshops swingdance tot yoga, een podium voor jonge kunstenaars, repetitielokalen, werkruimtes en vergaderplaatsen. Kortom, de hele buurt leeft er zich uit en iedereen is welkom.

Je rijdt voorbij halte TROPISCH INSTITUUT.

12 Aan de linkerkant zie je een pleintje met het standbeeld van **'DE NEUS'**. Officieel bestaat het Neuzenplein niet, maar iedereen noemt het zo omdat hier het beeldje van De Neus staat.

Het marionettentheater (poesjenel in het Antwerps) was in de 19e eeuw enorm populair in de Antwerpse volksbuurten. Ook Sint-Andries had een poesjenellenkelder. 'De Neus' speelde in het marionettenwereldje de rol van 'Jan met de pet' die met de gevestigde orde in de clinch ging. Het beeld werd op initiatief van de 'Poesje van Sint-Andries' gemaakt door Ine Peetermans. 'De Poesje van Sint-Andries' heeft sinds 2012 ook een eigen reus van 'De Neus'.

Het mooie aan de Nationalestraat is dat de plaatselijke middenstand en horeca goed standhouden tussen eerder trendy winkels. Verspreid tussen deze modieuze winkels vind je slagers, een ijssalon en buurtcafés met een respectabele staat van dienst.

11 Bellen en uitstappen aan halte SINT-ANDRIES.

Loop een stukje verder door de Nationalestraat.

Het nieuwe bloed in de Nationalestraat bleef niet beperkt tot modezaken. Rechts en links tref je jonge juweelontwerpers aan naast kunstgalerijen, lingeriezaken en kapsalons.

Aan de rechterkant Theodoor Van Rijswijkplaats.

Jan Theodoor Van Rijswijk, de oom van de Antwerpse burgemeester Jan Van Rijswijk, was een avonturier. Hij kende veel armoede en stierf krankzinnig. Maar in zijn tijd was hij ook een populaire volksdichter en flamingant. Daarom kreeg Jan Theodoor in 1864 een standbeeld van de hand van Leonard De Cuyper.

Steek de Nationalestraat schuin over naar het indrukwekkende hoekpand.

De geschiedenis van het gebouw gaat terug tot de 19e eeuw en is nauw verweven met de Nationalestraat. Het gebouw werd oorspronkelijk opgericht als warenhuis voor de heren- en kledingzaak 'New England'. Maar in de 20ste eeuw kreeg het verschillende bestemmingen en deed het onder andere dienst als luxehotel, elektriciteitsmaatschappij en beschutte werkplaats.

13 Tot op het einde van de jaren 1980 zes studenten van de Academie voor Schone Kunsten hoge ogen gooiden op een Londense modebeurs: Dries Van Noten, Walter Van Beirendonck, Dirk Van Saene, Dirk Bikkembergs, Marina Yee en An De Meulemeester schreven geschiedenis met hun collecties. De 'Antwerpse zes' werden een mondiaal begrip en

verschillende generaties modeontwerpers na hen kozen Antwerpen als thuisbasis. De 'modestad' was geboren en in 2012 werd in dit gebouw de **MODENATIE** geopend.

Het gebouw biedt ook onderdak aan het Flanders Fashion Institute (FFI), de Modeafdeling van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen en Copyright Bookshop.

Niet alleen het gebouw, maar de hele buurt kreeg hierdoor nieuwe impulsen. Steeds meer jonge designers vestigden zich in de buurt van de Modenatie en de Nationalestraat en Kammenstraat werden geleidelijk hippe winkelstraten.

Ga eens binnen in het Modemuseum op nr. 28.

Het gebouw kreeg een mooie make-over van de Gentse architecte Marie-José Van Hee. Bewonder de lokettenhal en de monumentale trap.

Loop door de hal naar de deur aan de overkant. Je komt uit in de Drukkerijstraat. Blijf aan deze kant van de straat.

Schuin links, aan de overkant van de straat zie je een oud magazijn met op de poort het opschrift 'Staatsspoorwegen / Chemins de Fer de l'Etat'. Dit project, de 'Gulden Poort', combineert hedendaagse en historische architectuur met de functies winkelen, wonen en werken. De nieuwe gebouwen zijn opgetrokken rond een centraal gelegen waterpartij.

Ga naar rechts en draai de eerste straat rechts in. Steenhouwersvest.

In de 13e eeuw zou je hier in het water zijn beland, want dit was toen de rand van de stad met de Steenhouwersvest als stadsgracht. In Antwerpen zijn de waterloopjes nooit ver weg. Sterker, ze zijn er nog altijd. Straatnamen te over die verwijzen naar hun ondergrondse bestaan: Sint-Jansvliet, Suikerrui, Lombardenvest, ...

Misschien kan je nog iets lekkers meepikken in het filiaal van de bakkerijketen 'Het Dagelijks Brood' op nr. 48. En wat verder in de straat is de mooie juweleenwinkel van Wouters en Hendrix.

Blijf even staan op het stervormige kruispunt met de Nationalestraat

Toen de Boeksteeg naar Parijs' voorbeeld verbreed werd tot een boulevard, raakte de Nationalestraat bekend als een modeparadijs met Frans geïnspireerde winkels die de haute couture naar het noorden haalde. Dat geldt zeker voor de winkels hier op dit kruispunt: Op nr. 16, het prachtige 'Modepaleis' uit 1880 (in 1986 opende Dries Van Noten hier zijn flagship store). De winkels 'Sint-Andries' en 'het Meuleken' stonden bekend voor kwaliteitsvolle herenkostuums.

Ga nu naar links in de Nationalestraat en verder naar de Groenplaats.

Aan de **GROENPLAATS** vestigden zich de warenhuizen 'Grand Bazar du bon marché' (1885 – nu een hotel) en "Vaxelaire Claes" (1886 – nu de Karel de Grote Hogeschool). Deze luxe warenhuizen werden een begrip, niet alleen voor Antwerpenaren. Ook van ver buiten de stad kwamen lustige kopers erop af. De binnenstad werd een drukbezocht winkelcentrum. En dat is ze nog steeds.

